

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН МИТНОГО СПРЯМУВАННЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ТОВАРОЗНАВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ

Одним з актуальних завдань сучасної вищої школи є пошук інноваційних форм і методів професійної підготовки майбутніх товарознавців-експертів для митної галузі. Активізація міжнародної торгівлі, збільшення товаропотоків через митний кордон України, інтенсивне становлення ринку митних послуг зумовлюють довгострокову потребу у фахівцях, компетентних у митних питаннях. Ми погоджуємося з О. Трякіною, яка зазначає, що «...реалізація завдання підготовки кваліфікованих фахівців у галузі митної справи, розробка змісту, структури та методів професійного навчання митників та процес складання навчальних планів безпосередньо пов'язані з урахуванням стрімкого розвитку світової торгівлі та тенденцій спрощення митних процедур й посилення ефективного контролю за міжнародним ланцюгом постачань» [1].

Реформа економіки, її перехід на ринкову основу, виникнення нових суспільних відносин спонукає систему вищої освіти до пошуку нових форм взаємодії з потенційними роботодавцями та формування раціональних моделей професійної підготовки майбутніх фахівців на основі соціального замовлення. Суттєва тенденція до зростання масштабів міжнародної торгівлі, залучення у цю сферу значної кількості трудових ресурсів, довгострокові євроінтеграційні перспективи України, актуалізують дослідження проблем професійної підготовки фахівців, спроможних забезпечувати вільний рух товарів через митний кордон. Саме тому набуває важливого значення реалізація моделі випереджальної освіти майбутніх товарознавців-експертів з акцентом на формування у них митно-брокерської компетенції.

Приміром, К. Колін відзначає, що випереджальний характер системи освіти «полягає в тому, щоб таким чином перебудувати зміст та методологію начального процесу в усіх ланках системи освіти, щоб вона була здатною своєчасно готувати людей до нових умов існування, давати їм такі знання та навички, які дозволили б їм не тільки успішно адаптуватися до нового соціального та інформаційного середовища, а й активно впливати на нього в інтересах збереження і подальшого гармонійного розвитку людського суспільства...» [2, с. 14].

На наш погляд, ефективними шляхами підвищення якості митної підготовки майбутніх товарознавців-експертів можуть стати індивідуальні траєкторії навчання, які забезпечуватимуть високий рівень адаптивних здібностей випускників на ринку митних послуг; створення освітнього середовища наближеного до умов реальної професійної діяльності майбутніх фахівців та широке впровадження у навчальний процес сучасних інтерактивних методик викладання митної справи. Наш досвід викладання дисциплін митного спрямування із застосуванням методів ділових ігор, аналізу і діагностики

ситуації; методів проектів, брейнстормінгу, майндмеппінгу дозволяє значно наблизити здобуті студентами результати навчання до життя, зробити їх придатними для практичного застосування у майбутній професійній діяльності.

Викладання дисциплін митного спрямування циклу професійної та практичної підготовки у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» здійснюється з опорою на професійне програмне забезпечення митних брокерів MD-office та QD Professional. Досліджуючи результативність різних педагогічних технологій у процесі підготовки товарознавців-експертів для митної галузі, ми з'ясували, що ефективному набуттю митних компетенцій (встановленню зв'язків між знанням і реальною професійною діяльністю) сприяють ділові ігри, індивідуальні та групові тренінги, робота зі студентами у малих групах.

Розглянемо ділові ігри, що застосовуються нами під час викладання дисциплін митного спрямування. «Віртуальний митний брокер». Мета ділової навчальної гри – досягнення максимальної автоматизації заповнення митних документів і проведення розрахунків митних платежів під час декларування товарів митним органам, створення митних декларацій з використанням засобів MD-office. Педагогічною метою ділової гри є створення нових умов для розвитку і демонстрації митно-брокерських компетенцій студентів у ситуаціях, наближених до реальних.

«Митна вартість». Мета ділової гри – сформувати навички визначення (розрахунку) митної вартості товарів. Об'єктами моделювання були завдання, пов'язані із: застосуванням методів визначення митної вартості, аналізом впливу базисних умов постачання Інкотермс на прийняття рішення про складники загальної митної вартості. Зокрема, студентам пропонувалося на основі аналізу контракту та товаросупровідних документів прийняти рішення про застосування відповідного методу розрахунку основи для нарахування митних платежів; задекларувати митну вартість залежно від застосованих у контракті базисних умов постачання Інкотермс та інформації, поданої у товаросупровідних документах. За підсумками гри розроблені індивідуальні рекомендації студентам щодо підвищення професійних компетенцій у галузі митної справи. Підсумовуючи, зауважимо, що аналіз конкретних ситуацій, їх обговорення, ознайомлення з різними підходами до вирішення професійних проблем допомагають сформувати у майбутніх товарознавців-експертів важливі для сучасного ринку праці практичні вміння й навички: комплексного підходу до аналізу й оцінки фактів, логічного та причинно-наслідкового стилю мислення, правильного прийняття рішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Трякіна О.О. Використання інструментів економічної комісії ООН в навчальному процесі з підготовки магістрів у галузі митної справи (на прикладі Академії митної служби) // О. О. Трякіна // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – Вип. 42. – С. 271–276.

2. Колин К.К. Глобальные проблемы информатизации общества / К. К. Колин // Вестник высшей школы. – 2000. – № 6. – С. 12–16.